

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Anti-discriminatie Wijchen: rapportage 2020 en campagne 2021

Kernboodschap

1. kennis te nemen van de rapportages discriminatie over 2020 (Oost-Gelderland en op gemeenteniveau Wijchen);
2. kennis te nemen van de anti-discriminatie campagne dit najaar 2021 waarbij we Anti-discriminatievoorziening Vizier inhuren om de campagne kracht bij te zetten.

Aanleiding

De anti-discriminatievoorziening (ADV) Vizier biedt het verslag aan met discriminatiemeldingen /aangiftes gedaan in 2020. Dit geeft een indruk van de omvang van discriminatie in de gemeente Wijchen en in de regio Gelderland.

We ontvingen op onze aanvraag een decentralisatie-uitkering (rijkssubsidie) van het ministerie van SZW voor de gemeenten Wijchen en Druten samen. Het is bedoeld voor het verminderen en voorkomen van discriminatie en het bevorderen van samenleven. Dit najaar gaan we een campagne hierover uitvoeren in de gemeente Wijchen en Druten tegelijk. Vanuit de WDW verstrekken we één opdracht aan een communicatiebureau.

We gaan ADV Vizier inhuren als inhoudsdeskundige en procesbegeleider. We verstrekken vanuit de ADW de opdracht aan ADV Vizier. De voor 2021 gelabelde gelden (in Wijchen en Druten) voor versterking van de ADV's zetten we hier voor in.

Gewenst resultaten

- dat iedereen zichzelf kan en mag zijn en dat individuele verschillen geaccepteerd worden;
- de motie van D66 is uitgevoerd: de gedragscode anti-discriminatie is opgesteld en deze met samenwerkende (maatschappelijke) organisaties is deze getekend ¹;
- het herkennen van (on)bewuste vooroordelen en van discriminatie-uitingen is gegroeid;
- de zichtbaarheid en bekendheid van ADV Vizier als discriminatiemeldpunt is verbeterd
- inwoners weten de weg te vinden voor professionele begeleiding bij een discriminatie-ervaring.

Omvang discriminatie –incidenten

De Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) verplicht gemeenten om een onafhankelijke en deskundige anti-discriminatievoorziening (ADV) te hebben. Inwoners kunnen er terecht voor deskundig advies en juridische bijstand.

Een ADV registreert discriminatiemeldingen en rapporteert jaarlijks aan de gemeenten. Ook preventie (voorlichting, training, gastlessen) is een kerntaak. Omdat deze niet in de Wga staat, wordt dit niet in deze verslaglegging opgenomen.

¹ Motie nummer 20 "Gedragscode tegen discriminatie", motie van D66 Wijchen (in openbare vergadering van de gemeenteraad Wijchen op 9 juli 2020) om te komen tot een gedragscode tegen discriminatie en deze in gezamenlijkheid met samenwerkende partijen te ondertekenen.

ADV Vizier biedt de volgende overzichten:

De regionale Monitor 2020

De politie, het OM en de ADV's in Oost-Nederland voor de provincies Gelderland en Overijssel (de politie-eenheid Oost-Nederland) bieden een overzicht met de discriminatie meldingen en aangiftes.

De rapportage is digitaal te bekijken ².

Een infografic laat de cijfers en tendensen zien op 1 A-4tje ³.

Uitschieter in 2020 was het aantal discriminatiemeldingen over herkomst en huidskleur

- het aantal meldingen in verband met media en reclame steeg van 7 in 2019 naar 306 in 2020. Dit kwam door het 'coronalied over Chinezen' begin 2020;
- daarnaast steeg het aantal van 230 in 2019 naar 276 in 2020. De meest waarschijnlijke verklaring hiervoor is de aandacht rondom de Black Lives Matter-beweging.

Cijfers Wijchen 2020

Op bladzijde 4 is via de QR code de gemeentelijke rapportage te downloaden⁴.

Op bladzijde 6 van de regionale monitor staan de cijfers per gemeente.

Voor Wijchen zijn dat:

- 13 meldingen bij Vizier in 2020.
Hiervan vonden 6 voorvallen plaats buiten de gemeente Wijchen.
In 2019 kwamen er 8 meldingen binnen bij Vizier.
In 2020 waren er 4 meldingen over ras/herkomst, dit naar aanleiding van het coronalied over Chinezen. Meldingen die te maken hadden met corona kwamen 2 keer voor.
De discriminatiegrond ras/afkomst kwam 7 keer voor, die op basis van een handicap/chronische ziekte 3 keer. De andere meldingen hadden betrekking op godsdienst, leeftijd en een niet-wettelijke grond.
- 4 meldingen/aangiftes bij de politie.
In 2019 kwamen er 18 meldingen/aangiftes bij de politie.

Een indruk, geen feiten

De cijfers geven een beeld van het aantal mensen dat in aanraking is geweest met discriminatie en daarbij de hulp van de politie en/of de ADV's hebben ingeschakeld.

De rapportages geven slechts een indruk van de aard en omvang want:

- de werkwijze en registratie van de verschillende instanties wijkt onderling af
- het gaat over situaties die mensen als discriminerend ervaren; dit kan afwijken van de objectieve of juridische werkelijkheid
- uit onderzoek blijkt dat maar één op de acht discriminatie-ervaringen wordt gemeld. Mensen willen niet stil blijven staan bij negatieve ervaringen of willen niet als slachtoffer gezien worden. Ook kan er angst zijn voor de mogelijk negatieve gevolgen, of men heeft geen vertrouwen in het doen van een melding of aangifte
- mensen weten niet altijd de weg te vinden naar de ADV Vizier.

² <https://vizieroost.nl/wp-content/uploads/2021/06/Multi-agencymonitor-Oost-Nederland-2020.pdf>

³ <https://discriminatieoost.nl/discriminatiemonitor-2020/>

⁴ Of rechtstreeks via <https://discriminatieoost.nl/wp-content/uploads/2021/06/Multi-agencymonitor-Oost-Nederland-2020.pdf>

Waarom een bewustwordingcampagne

- A. De registraties geven onvoldoende inzicht in hoe vaak dergelijke situaties echt gebeuren. Mensen moeten in actie komen en aangeven dat discriminatie niet OK is. Het meldgedrag is hierin zeer bepalend. We willen dat iedereen zich veilig voelt en zichzelf mag en kan zijn.
- B. In de gemeente Wijchen nam de gemeenteraad vorig jaar een motie aan waarin de gemeente Wijchen opgeroepen wordt een gedragscode anti-discriminatie op te stellen en deze met samenwerkende (maatschappelijke) organisaties te tekenen⁵.
- C. Het herkennen van discriminatie is ook belangrijk. Als een melding niet wordt herkend als een discriminatiemelding, wordt het bijvoorbeeld als een overlastmelding verwerkt in de systemen. Dan wordt de melding mogelijk onvoldoende opgepikt.
- D. De zichtbaarheid en bekendheid van Vizier als discriminatiemeldpunt willen we vergroten. We willen dat inwoners uit Druten en Wijchen weten waar ze terecht kunnen voor professionele begeleiding bij een discriminatie-ervaring.

Daarom maakten we vorig jaar gebruik van de mogelijkheid rijkssubsidie te ontvangen voor het houden van een brede bewustwordingscampagne. Deze vroegen wij vanuit beleidsharmonisatie aan voor de gemeente Wijchen en de gemeente Druten samen. We ontvingen hiervoor € 23.610 subsidie van het Ministerie van SZW.

Met de campagne gaan we de sociale norm uitdragen dat het "not done" is om anderen buiten te sluiten. We dragen de positieve norm uit, met persoonlijke verhalen over hoe het ook kan, en wat wél werkt.⁶ Met draagvlak van de maatschappelijke partners wordt er een convenant getekend en de gedragscode gerealiseerd. In de campagne nemen we de naam en logo van Vizier op de bekendheid te vergroten.

Inzet Vizier

We vroegen ADV Vizier om samen met de gemeenten Wijchen en Druten als procesbegeleider vorm en inhoud te geven aan de campagne. ADV Vizier levert deskundige en inhoudelijke input. We gaan samen met een professioneel communicatiebureau en met onze partners in de gemeenten aan de slag om de gewenste sociale norm uit te dragen. Met de sleutelfiguren uit de samenleving vormen we een klankbordgroep die input levert op de campagne.

Als de campagne gelanceerd wordt, gaan de sociale en maatschappelijke partners in de gemeenten een convenant met elkaar aan. Zij gaan een netwerk vormen waarin zij tekenen voor een norm die het mogelijk maakt dat iedereen in de gemeente meedoet en niemand buiten sluit. Zo gaan convenantpartners bewust in co-creatie met elkaar.

Met de ondertekening steunen zij de gedragscode tegen discriminatie. Hier zit in: het erkennen en herkennen van discriminatie, het bewust worden van eigen vooroordelen, en het hebben van een handelingskader (met verwijzing naar ADV Vizier voor registratie en meer gespecialiseerde hulp, kennis en advies).

Met de ondertekening verklaren zij ook een actief diversiteitsbeleid te willen voeren binnen hun organisatie en hun achterban.

⁵ Motie nummer 20 "Gedragscode tegen discriminatie", motie van D66 Wijchen (in openbare vergadering van de gemeenteraad Wijchen op 9 juli 2020) om te komen tot een gedragscode tegen discriminatie en deze in gezamenlijkheid met samenwerkende partijen te ondertekenen.

⁶ positief geformuleerde gewenste sociale normen hebben het meeste effect, vooral als het persoonlijke ervaringen zijn. Dit is in lijn met de onderzoeksresultaten en aangedragen methoden van het Kennisplatform Integratie en Samenleving (KIS). Het ministerie heeft bij de subsidieverlening expliciet gevraagd deze methodes toe te passen.

Alleen als er draagvlak is zal de gedragscode ook kunnen werken in de praktijk. ADV Vizier wil dit proces begeleiden en voorzien van kennis over discriminatie en bewustwording. ADV Vizier kan de partners voorlichting geven over diversiteitsbeleid, gastlessen geven op scholen, workshops verzorgen voor de medewerkers van de betrokken organisaties en trainingen op de werkvloer bieden.

Financiële gevolgen

De kosten van de bewustwordingscampagne in de gemeente Wijchen en de gemeente Druten worden gedekt uit de toegekende € 23.610 subsidiegelden van het ministerie SZW.

We trekken tegelijk op met de gemeente Druten en verstrekken vanuit de WDW één opdracht aan het extern communicatiebureau. Binnen dit budget betalen we het bureau en alle bijkomende kosten zoals campagnemateriaal etc.

De inhuur van ADV Vizier als procesbegeleider bij de campagne bedraagt naar schatting € 17.108 (140 uur) voor de gemeente Wijchen en de gemeente Druten samen. Dit is inclusief 30 workshops en exclusief bijkomende kosten.

We zetten hiervoor de gelden in die de gemeente Wijchen en de gemeente Druten vanuit het ministerie van BZK ontvingen voor versterking van de ADV (meicirculaire 2021). Beide gemeenten labelden dit aan de ADV (€ 7.613 Druten en € 16.000 Wijchen).

Communicatie

Het team communicatie en het team digitale dienstverlening zorgen met het externe communicatiebureau voor de communicatie gedurende de campagne.

Inwonersparticipatie

Er wordt een klankbordgroep opgericht.

Uitvoering of Vervolgstappen

De offertes aan en opdrachten vanuit de WDW gaan nog langs het MT voor beoordeling.

- juli/aug voorbereiding selectie creatief bureau gespecialiseerd in gedragsverandering
- aug/sept denktank vormen en gesprekken voeren met sleutelfiguren en inwoners
- aug/sept campagneteam vormen met professionals, denktank en gemeente
- sept/okt/nov campagne realisatie, begeleiding en borging Vizier, mogelijkheid tot 25 workshops.

Geheimhouding

Nvt.

Advies

Financieel adviseurs gemeente Wijchen en gemeente Druten zijn akkoord.